

Коров'яча релаксація

Використання щіток-чесалок збільшує надої, зменшує випадки прояву клінічного маститу та знижує поломки стійлового обладнання.

НАТАЛІЯ КОЛОС

Щітки-чесалки не тільки підвищують комфорт тварин, а й сприяють збільшенню надоїв, а також скорочують витрати на ветеринарні препарати ремонт обладнання, адже корови «чистяться» в середньому від трьох до шести разів на день. При встановленні чесалки 57% тварин використовують її в перший же день, 93% тварин підходять до чесалки в перші сім днів, а в подальшому місця для чесання, влаштовані на стійловому обладнанні, стінах і напувалках, використовуються з меншою частотою. Удільні холки, боків і очей у корови знаходяться чутливі зони,

які тварина почухати самостійно не може, і незадоволення цієї потреби (усунення свербежу) веде до стресу, прояву агресії та погіршення самопочуття тварини. А різноманітність тактильних відчуттів і задоволення потреб сприятливо впливають на психіку тварини і стабільність його нервової системи. ВРХ на випасі регулярно користується природними щітками, такими як стовбури дерев або чагарники, а додатковий догляд за шкірою полегшують вітер і дощ. У корівнику ж навколишні умови принципово інші: дощу і вітру там зазвичай немає, а утворення пилу відбувається набагато інтенсивніше, ніж на відкритому повітрі.

Користь від щіток-чесалок

Для корів вкрай необхідно створювати спеціальні умови, щоб вони могли почухатися. Якщо таких умов немає, тварини, аби почухатися, використовують будь-які «підручні засоби» – найчастіше це станки, біля яких лежать, або гострі кути – і часто або самі себе травмують, або ламають обладнання. Тому при правильному плануванні приміщення ферми намагаються уникати наявності непередбачених, але підходящих місць для чесання саме через небезпеку отримання травм. Установка щіток-чесалок допомагає уникнути цієї проблеми.

Важливо, що поява в господарстві щіток-чесалок веде до скорочення використання ветеринарних засобів: воші, кліщі та інші паразити видаляються зі шкіри при чесанні, істотно скорочується або зовсім пригнічується поява лишайів і грибкових уражень. Більше того, при використанні

щіток-чесалок значно скорочується кількість захворювань корів клінічним маститом. Стан здоров'я тварин поліпшується завдяки посиленню циркуляції крові. А захворювання на клінічний мастит скоротилося більш ніж на 30% серед корів другої і наступних лактацій, що містяться в корівниках, оснащених щітками. Поліпшення загального стану здоров'я призводить до менших витрат на лікування та зниження вибраковки корів. Крім того, спостерігається підвищення надоїв, що пов'язано з підвищенням циркуляції крові.

Також грамотне розташування щіток допомагає організувати правильний рух корів в корівнику і сприяє їх природній поведінці. Кожен «похід» до щіток – це додатковий моціон, якого тваринам в умовах виробництва дуже не вистачає.

Варіанти щіток

Щітки можна розділити на два основних види: механічні і електричні (автоматичні). Механічні, як правило, являють собою високоміцну Г-подібну конструкцію з двох щіток в комплекті з пружиною. Одна щітка закріплена на стіні, інша – на стабільній пружинній підвісці. Принцип, закладений в конструкції таких щіток, полягає у природній поведінці корови: вона знаходить відповідний предмет і починає сама активно чухатись об нього. Також можливий варіант однієї щітки «на пружинці» – так званої пасивної щітки. Вартість щіток від європейських виробників коливається в діапазоні 200–400 євро. Українські, російські та білоруські аналоги, як правило, (в півтора-два рази) трохи дешевші. Механічні щітки легко монтуються в будь-якому зручному місці, їх можна зробити в настінному або підлоговому виконанні. У них проста конструкція, оцинкований металокаркас, є можливість заміни пружин (щіток) при їх поломці, зношуванні або втраті еластичності. Завдяки тому, що це найбільш «бюджетний» варіант, багато господарств вибирають саме механічні щітки.

Електричні щітки нагадують щітки для чищення взуття: коли корова підходить до такої чесалки, то вона автоматично вмикається і починає працювати – крутитися і чесати тварину, корові залишається тільки підставляти боки. Щітка відключається через 10 секунд після відходу тварини. Корови використовують всі форми щіток, але перевагу віддають електричним. Електричні щітки є також різних видів: маятникові вертикальні; маятникові горизонтальні; коливні щітки; маятникові щітки двощіткові (горизонтальна і верти-

Маятникова щітка

кальна) системи тощо. Ціни на електричні щітки-чесалки в рази вищі, ніж на їх механічні аналоги: від 1500 до 2000 тис. євро. Енергоспоживання таких пристроїв становить в середньому 150 Вт.

Вимоги до щіток

Важливо, щоб щітки були еластичними і дуже міцними, бо на них припадають надзвичайні навантаження, наприклад наскоки тварин. Також щітки-чесалки повинні мати спеціальну нейлонову зносостійку щетину. Але головне, щоб щітки були безпечними: мали блокувальну систему (у разі, якщо хвіст корови намотався на щітку), не мали гострих кутів, колючок тощо, які можуть травмувати тварину. Встановлювати щітки-чесалки фахівці рекомендують таким чином, щоб не ускладнювати пересування тварин. Процес монтажу дуже простий: зазвичай пристрій встановлюється на стіні або стовпі у вільній зоні корівника, щоб організувати правильний рух і забезпечити природну поведінку тварин у корівнику й займає не більше доби.

Розташування щіток має забезпечити достатньо простору — в середньому два метри в радіусі від щітки, щоб низькі за рангом тварини не відчували додаткового стресу при доступі до щітки. При використанні роботів-доярів щітки можна розташувати в зоні годівлі чи пиття. За безприв'язного утримання на групу тварин з 60 корів слід ставити одну таку щітку. В разі ж більшої кількості тварин

Стационарна щітка

слід встановлювати не менш як дві щітки. Тобто пропускна здатність щітки становить 50–60 голів.

Існує поширений міф про те, що через щітки-чесалки від однієї корови до іншої передаються шкірні захворювання і паразити: якщо в стаді є заразні шкірні захворювання, зараження відбудеться в будь-якому випадку, незалежно від того, користуються вони загальною щіткою чи ні. Тож про всякий випадок щітки-чесалки варто періодично — мінімум двічі на рік, мити та дезінфікувати.

Техніка безпеки

За великим рахунком, найбільшу небезпеку становить електричний струм, за рахунок якого працює така щітка. Але сучасні щітки обладнані заземленням. Намотування хвостів можливе, але стоїть спеціальний запобіжник — електропостачання від такої щітки відключають. Їх не рекомендовано застосовувати на козах чи вівцях, тобто тваринах, у яких шерсть перевищує 3 см.

nataly.kolos@agpmmedia.com.ua

ГОВОРІТЬ ЕКСПЕРТ

Тарас Байдюк

менеджер з продажу супутніх товарів ДП «Делаваль»

Турбота про тварин, на яких фермер заробляє гроші, має бути його першочерговим пріоритетом. Тож використання щіток-чесалок — потреба сьогодення, адже вони допомагають поліпшити здоров'я тварин, їх комфорт, благополуччя продуктивність. На сьогодні компанія «Делаваль» пропонує стаціонарні та маятникові щітки-чесалки для корів (безприв'язне

поголів'я), ручні чесалки-шкребки (для корів на прив'язі). Основними перевагами щіток компанії «Делаваль» є довговічність таких пристроїв: маятникові — 2 роки; стаціонарні — 1,5–2 роки (до речі, для маятникових та стаціонарних щіток достатньо раз на 1,5–2 роки замінювати щетину); ручні щітки-шкребки щоденному використанні — 2 роки. Крім того, маятникові та стаціонарні щітки регулюються під тіло корови (їх висота залежить від середнього зросту корів у стаді), не піддаються корозії, мають заземлення та є абсолютно безпечними для корів, легко поновлюють функціональність з мінімальними для цього затратами, адже для оновлення щітки достатньо просто зняти саму щетину та замінити її на нову, не замінюючи при цьому основне кріплення та основу чесалки. Маятникові щітки компанії «Делаваль» є найменш

енергозатратними — 150 Вт, тоді як в середньому енергозатратність становить близько 370 Вт. Маятникові щітки починають працювати відразу ж після контакту з коровою, а зупиняються через 10 сек. після того, як тварина відійшла. Такі щітки можуть коливатися в різні боки та роблять при цьому 30 обертів на хвилину. Градус таких коливань — 150 градусів у кожен бік.

Привчити корів до щіток просто, бо у стаді завжди є сміливиці, що з цікавістю сприймають будь-які оновлення на фермі. Тож в принципі впродовж короткого часу корови звикають до такого «комфарту». Крім того, якщо взяти до уваги скорочення затрат на ветеринарні препарати, збільшення надоїв та покращення якості молока, зменшення відсотка зламаного обладнання, то це — виправдана затрата.

енергозатратними — 150 Вт, тоді як в середньому енергозатратність становить близько 370 Вт. Маятникові щітки починають працювати відразу ж після контакту з коровою, а зупиняються через 10 сек. після того, як тварина відійшла. Такі щітки можуть коливатися в різні боки та роблять при цьому 30 обертів на хвилину. Градус таких коливань — 150 градусів у кожен бік.

Привчити корів до щіток просто, бо у стаді завжди є сміливиці, що з цікавістю сприймають будь-які оновлення на фермі. Тож в принципі впродовж короткого часу корови звикають до такого «комфарту». Крім того, якщо взяти до уваги скорочення затрат на ветеринарні препарати, збільшення надоїв та покращення якості молока, зменшення відсотка зламаного обладнання, то це — виправдана затрата.